

میدان بهاس

فرکمباغن بهاس ملايو

قلم دغن کمرن مپاجیکن چرامه توان ذوالکفل محمد معنای فرکمباغن بهاس ملايو. مجلس چرامه این ایاله انجوران "بدان چرامه بهاس" دسلاغورم یغ تله دلغسوغکن بهارو ۲ این ددیوان کولیج اسلام کلثم دغن مندافة سمبوتن رامی.

(اوله: ذوالکفل محمد)

1 کدودقکن.

دگوکسن "فولو ۲ لاءوتن تدوه. بهاس ۲ این دکمفولکن دالم کلوارک بهاس ۲ ملايو فولونیسیا بوکنله سمات ۲ کران کدودقکن جیوغرافی باکی فولو ۲ ایت. بهکن یغ مرافتکن مریک دالم اصطلاح بهاس این ایاله صفة ۲ کهاسان یغتردافة ددالم بهاس ۲ ایت سندیری. تنافی بوکنله فد تمفتن کیت هندق ممبحث حال ۲ صفة بهاس ایت دسینی. یغ دمقصودکن ایاله سفای کیت له دهولو مغل رومفون کلوارک بهاس ملايو سفای تاهوله کیت فول دمان ای بردیری دکالغن بهاس ۲ دنیا. سمنتارا ایت فاتوتله دسبوتکن دسینی بهوا بهاس ۲ یغترسبوة ایت تادی دکلر بهاس ملايو فولونیسیا ایاله منورة فیلیدیق بهاس دلیو. بون همبولدة اهل ۲ بهاس یغ لاین بایق منماکن رومفون بهاس این سباکی بهاس ۲ اوسترونیسیا.

پتاله درفد اف یغ ترسبوة دأتس بهوا بهاس ملايو ایت لاین رومفون بهاس دري بهاس سمخ دان ساکی یغ کلوارکاڻ دنماکن. بهاس ۲

سبلوم کیت ماسوقی موضوع فرکمباغن بهاس ملايو این مستحقله له دهولو دجلسکن کدودقکن بهاس ملايو ددالم کلوارک بهاس ۲ دنیا این. فارا سرجانا بهاس تله منصفکن بهاس ملايو این سباکی ساتو بهاس یغترماسوق ددالم کمفولن کلوارک بهاس ۲ ملايو فولونیسیا یغ منجادی بهاس باکی قوم ۲ یغ تیغکل دگوکسن کفولوان لاءوتن تدوه. ترماسوقله ددالم کلوارک این چایغ ۲ بهاس ملايو فولونیسیا میکرونیسیا دان میلانسیا. بهاس ۲ ملايو این مغدوغی بهاس ملايو ملایم اندونیسیا بالی، فیلینا دان جاوا. ادفون بهاس ۲ فولونیسیا مک ترماسوقله ددالم بهاس ۲ فیجی، تاهیتی دان هاوای. بهاس ۲ میکرونیسیا فول مغدوغی بهاس ۲ یافم فونا دان بهاس فولو کیلبره منکل بهاس ۲ میلانسیا اداله بهاس کفولوان سولومن دان دائره ایت. فندیقن یغ ترسبوة ایتوله بهاس یغ دفاکی

اوسترونیسیا. حقیقه این ساعتله فنتیخ دانصافکن
 اوله اورغ ۲ یغ سجاج هندق مئهوئبکن فردو
 کتورنن دان کلوآرک بهاس ملایو دغن بهاس
 اورغ ۲ اصلی دنکری این. پتاله دري ایت بهوا بهاس
 ملایو ایت اداله بهاس یغبرسندیرین سباکی بهاس
 ملایو دان بوکنله یأیت سمات ۲ لنجوتن اتو فچاهن
 درفد بهاس اسیخ سجاج.

2. سجاره فرتومبوهن.

سوال منتوکن هاری فرتام باکی تومبوهن
 سسوات بهاس ایت اداله سولیه. حال این لبه
 سولیه دالم سوال بهاس ملایو. باهن ۲ فیلیدیکن
 تیدقله بایق دان فیلیدیکن فول بلوم بایق
 دجالنکن. ولوبکیمانفون، باکی بحائن این ترفقساله
 کیت مغمیل ساتو تافق فرمولان. سچارا ایت
 بولیهله دکناکن سجاره بهاس ملایو سووده برمولا
 سمنجق کیرا ۲ تاهون 680 مسیحی. دري زمان
 ایت تله ددافتی براف فیاگم یغ تر ترا دالم بهاس
 ملایو کونو. باکی 686 اد ددافتی سبواه فیاگم
 سفرت ایت دکوت کافور، بئکا بارة دان دوا بواه
 لاکی ددافتی دري تاهون 683 دان 684 دکدوکن
 بوکیه دان تالغ تووو ددالم بهاس ملایو کونو اد
 جوک. یام اد تردافه ددالم بهاسن ایت بهاس
 سنسکریه تنافی حال سفرت این تردافه جوک
 دالم فیاگم ۲ یغ دالم بهاس جاوا کونو.

ولو بکیمانفون هان سدیکیه سجاج باهن
 فیلیدیکن دان فرندیغن یغاد دالمحال این. منوره
 فرویسر دقتور ایه. تیوو هان بارغکالی 50 باریس
 سجاج لاکی باهن یغ تیغکل تنغ بهاس ملایو دري
 زمان ایت اتوق کیت فرسقیسکن. دالم فد ایت
 فون جنله ایت چوکفله اتوق میتاکن بهوا کیت
 دغن فیاگم یغ 50 باریس ایت اداله برهدافن دغن
 ساتو داتارا بهاس فولینیسیا دان ایسین ۲
 مئغیثکن کفد کیت بهاس ملایو. دباوه این ساي

کموکاکن سبواه چتوه دري فیاگم تالغ توو ایت
 باکی کیت فرلیهتکن باغون دان توکوه بهاسن
 یأیت:

»د اسافکالاداتارا مرکا لای تمومواه یا هازل
 دغن ایر دمنومن سوایقن وواتن هوما فرلق
 منجق مواه یا مئهدوفی فاسو فراکارا
 مرهولون توی ویردهی مواه یا جاعنن یا
 نیکینای سوایقن یغ اوفاسرگا فیدانا
 سوافناویکنا.»

ارتین، لبه کورغ اداله سفرت برایکوه:

»افبیل مریک (اورغ ۲ ایت) لافر، دتمفه
 فرهنگن اتو دتغه ۲ فرجلانن هاروسله مریک
 مندافتکن مکانن دان ایر مینوم. موک ۲ سکل
 فرهومان دان کبون ۲ یغ مریک فربواة ممبری
 حاصل یغ بایق. موک ۲ سلامة سکل ماچم
 ترلق دان سکلین هب سهای مریکیت.
 مدهمداهن جاعن مریک دتیمفا اوله سسوات
 مالا فتاکم اتوسیقسا اوله فیاکیه تأدافه تیدور.
 دالم فرکتان ۲ ذاتس ایت دافه فرکتان د... کالا
 (دبندیکن دهولو کالا دان سباکین) داتارا (بهاس
 جاوا)، مرکا (باتق)، لای تمو... یا... دغن ایر
 دمنومن، سیایقن بوواتن هوما (بهاس ملایو)،
 فرلق (بهاس باتق). چوکفله دغن کتراعن ایت بهوا
 بهاس ایت برصفه بهاس فولینیسیا ملایو.

تولیسن فیاگم ۲ ایت، ولو بکیمانفون، ماسیه
 برحروفکن حروف فللاوا اکتتافی بحائنن سفرت
 یغ دافه کیت سقسیکن تادی بوکنله لاکی بهاس
 سنسکریه بهکن بهاس ملایو کونو. سباکی
 مئکاجی فرکباغن بهاس مک یغ منجادی سوال
 کفد کیت ایاله بهاس بوکن تولیسن.

دری ایت تاهوله کیت بهوا تلبه لماله
 بهاس ملایو تومبوه دئکا دان دفلیمئغ. دان

روايت
 هاستن
 يا هارا
 فرلق
 راكازا
 غن يا
 فيدانا
 دمه
 مريك
 سكل
 مبري
 ماچم
 كيت
 سوات
 نور
 .. كالا
 (بهاس)
 غن اير
 (لايو)
 ت بهوا
 ماسيه
 سفرت
 بهاس
 سباكي
 سوال
 لماله
 دان

تيدقله حيران بهوا 1250 تاهون يث لالو سماچم
 بهاس ملايو تله دكوناكن ددائره ايت . مك دغن
 اداث سسوده براتوس تاهون كمدين كراجان
 سريويجا يث براساسكن ملايو - هيندو ايت
 دري قرون يث كتوجه هثك كتيك بلس تتوله
 بهاس ملايو ايت بر كمبغ دغن چفتن . سبكيما
 كيت معلوم فر كمباغن فوليتيك ايت ساعنله بر كسن
 دالم مغمبغكن بهاس . ددالم كادان اين بهاس
 ملايو فون بر كمباغن مليبر تمباهن فول منكل
 كراجان سريويجا يث تله مغواساي كفولوان دسلة
 ملاك هثك كسكتنيغ كرا دالم قرون كسميلن .
 اورغ ۲ يث منجا دي و كيل ۲ داكغ باكي كراجان
 داكغ سريويجا يث تله بر جان بوكن سهاج
 دكفولوان اندالس دان ددارتن ملاك تنافي جوك
 دسلوره تگار اسيا نفد سوات وقت . مريك
 اين سماء دسدري اتو تيدق اوله مريك تله
 منجا دي فنجا جه مباوا بهاس مريك سباكي بارغيغ
 امة فتنغ برسام ۲ دغن بارغ داكغن . دان دغن
 ايت بهاس ملايو فون منجا دي بهاس داكغن ددائره ۲
 يث دجاني اوله مريك . اين تيدقله برارتي بهوا يث
 دباوا مريك هان بهاس ملايو فاسر يث برسغكو
 دغن فر داكغن ساج تنافي مونكين اد فول بهاس
 رسمي ملايو دان كسوسسترانث .

يغ مناريق هاتي دالم حال اين اد سبواه باتو
 تردافه دكنداسولي دكدو اره كتي مور كونغ
 سوندارا . فليديقن تراخيغ دلاكون اوله
 دقتور جيه . جي . دي كسفاريس بمبوقتيكن تاريخن
 فد تاهون 832 مسيحي . تله دفستيكن بهوا بهاس
 فد فيا كم ايت بوكنله بهاس جاوا كونو تنافي بهاس
 يث بردكاتن سكال ي دغن بهاس فولو اندالس ي ايت
 بهاس ملايو كونو . اين اداله منداكن بهوا فد
 قرون يث كسميلن ايت بهاس ملايو تله ترسيبر
 سباكي بهاس كبودايان دتغه ۲ تانه جاوا .

سلاين دري ايت اهل ۲ كسوسستران چينا اد
 منچريتاكن فر كمباغن كفندين دان كبودايان دفولو
 اندالس . اورغ ۲ چينا اين تله مغمبارا كسان دان
 تيغكل دكوت ۲ كفولوان ايت بلاجر دان
 منترجمهكن توليسن ۲ دري بهاس سنسكريه .
 دالم فترجماهن ۲ اين تتوله مريك مغمكوناكن
 بهاس فراتاران دان بهاس اين سكورغن ۲ دايو
 كوت سريويجا يث اياه بهاس ملايو اتو ساتو
 بهاس يث امة بردكاتن دغن بهاس ايت . مك دافته
 كيت ممتاكن دغن تتون بهوا بهاس ملايو سوده
 فون دالم قرون كتوجه دان دالم قرون ۲ يث برايكة
 دافة دفاكي سباكي بهاس فغتر كبودايان . اين
 سلاين درفد حال ۲ يغتر تتو سفرت فر داكغن يث
 بهاس ايت دفركوناكن ددالم دائره ۲ يث بوكن
 ماسوق دغن سغكوهن دالم ليغكوغن دائره بهاس
 ملايو .

سسغكوهن حال ۲ يغتر سبوة ايت بولييله
 دنماكن فراستيو ۲ فر كمباغن بهاس ملايو دري
 منجا دي بهاس فغتر دالم كفولوان ۲ فر داكغن
 هثك كغد بهاس كبودايان . ولو بكيسان فون
 فر كمباغن ايت هان بوله دسبوة سباكي فرمولان
 فر كمباغن بهاس ملايو . سسوده ايت اد سبواه
 لاكي فيا كم يث مغمجيرانكن برعمور دري تاهون
 1356 ي ايت تردافه ددائره مينغكابو . ددالم
 داتارا بيراف سنجق سنسكريه اد تردافه سديكيه
 فروسا ملايو كونو سبكيما يث كيت كئل سمنجق
 همفير ۲ 7 قرون لبه دهولو . ددالم اد فر بيدان
 بتتوق ۲ دان كات ۲ داتاران دغن بهاس ملايو يث
 تر تو ايت . سباكي مثال بوله دتورنكن بيراف
 كليمة :

قرون	كتوجه	تيدا	تاهون	1356	تيداد
”	”	”	”	”	”
”	”	”	”	”	”
”	”	”	”	”	”

سبواه باتو نيسن داچيه ائتارا سوغي فاساي دغن
 سوغي جمبو اير. اين برعموز دري تاهون 1380
 دان سمرت يڭ دكمو كاكن اوله فليديق ستوترهيم
 يآيت ادا له معندڭ چنتوه تروتوا تتغ فويسي ملايو
 دلافن باريس سنجق يڭ تروتوليس دالم سماچم بهاس
 ملايو. بوكن سمات ۲ اين سنجق يغد فربوآه زمان
 ايت سبب كسوسسترآن ملايو يڭ تيمبول فدقرون
 كليم بلس دان كآنم بلس ايت بوكنله تورن دري
 لاغيه سهاج. سباليكن كسوسسترآن ملايو تله
 بر كنبڭ دهولو دري تاريخ اين هڭكاكن اد بايق
 الاسن مقتاكن بهوا "حكاية سري راما" امفماڭ
 سوده لام اداڭ دالم بهاس ملايو سلوم اكام اسلام
 تركنل دتانه ملايو.

كيرا ۲ وقت ايت فلابوهن ملاك ددير يكن.
 دالم ماس يڭ سيڭكه سهاج اي تله منجادي فوسه
 فرنيكان يڭ فنتيڭ باكي دائره اين دان دائره ۲ سلوره
 اسيا تشكارا. ماس ايت اورغ ملايو ميمڭ بلاير دان
 بردا كڭ كرجاڭ دان دغن قواڭن كراجاڭ ملاك ايت
 برتمبه سڭكوهله كرقكن فردا كڭن ايت. اين برمعني
 مريك بمباوا بهاس ملايو كمان مريك فركي دان
 مڭكوناكنن سباكي بهاس فردا كڭن دان كبودا يآن.
 اين دتمبه لاكي دغن داتڭن اكام اسلام كتانه
 ملاك دان دالم منجالنكن فرنيكان مريك مڭمبڭكن
 اكام دان بهاس مريك كسلوره كقولوان ملايو.
 كاداڭ اين بولهله دكتاكن دغن تكسڭ تله برجالن
 دالم تاهون 1400. سبب افبيل بڭسا ايروفه تيبا
 ككقولوان اين سقرون كمدين درفد ايت مريك
 مندافتي بهاس ملايو سباكي بهاس فردا كڭن. سبواه
 "دفتر كات ملايو" تله دكارڭن اوله كيرا ۲
 تاهون 1522 اوله فيكافيتا.

كداتڭن بڭسا فرتو كيس كملاك دان كجاتوهن
 كراجاڭ ملاك فد تاهون 1511 تتوله بر كسن بسر
 كغد بهاس ملايو تتافي ولو بكيما نفون ماسيه بوله

دسبوه فر كباڭن بهاس ملايو ايت تيدق ترهتي
 دسيتو سهاج. اين بوكنله كران بهاس ايت بوله
 بر كنبڭ دالم كاداڭ فوليتنيك يڭ تله هنجور تادي
 تتافي سمرت فندا فة توان مادوغ لوييس اورغ ۲
 فرتو كيس ايتفون سام مڭمبڭكن بهاس ملايو.
 بهاس ملايو ايت دباواڭ دري ملاك كقولو ۲ لاي
 دان بهاس ايتوله فول دكوناكنن اتنوق ميمفيكن
 مقصودڭ كغد راج ۲ دان كفلا ۲ نكري سرت
 سوداگر ۲. بوكن سهاج ككاليمنتن، كسولاويسي
 دان كجاوا بهاس ملايو منجادي بهاس فراتاراڭ
 تتافي جوك سمفي كبندام كامبون دان كقولو ۲
 لاي دملو كو.

فاتوه دايتكنن كمالبي بهوا كداتڭن اكام اسلام
 دان فر كباڭنن كسلوره كقولوان ملايو فدقرون
 كامفه بلس تادي ادا له ساتو فكتور يڭ بسر باكي
 مندالمن بهاس ملايو كغد بڭسا ۲ كقولوان ملايو.
 مولاءي دري قرون ايت بهاس ملايو دملاك خصوصن
 تله مولاءي مڭكوناكن حروف ۲ عرب دغن منبه ليم
 حروف باكي ممنوهي كهندق ۲ بهاس ملايو. فولو ۲
 لاي يڭ فندودقڭ تله اسلام ايتفون مڭكوناكن
 بهاس ملايو سباكي بهاس كاكمان مريك دان دغن
 ايت مولاله برتمبه لافڭن بهاس ملايو دالم ارتي
 فر كباڭنن دكقولوان ايت. تيدقله لاكي سمرت
 دهولو يڭ هاڭ دفاكي دالم فردا كڭن دان كبودا يآن
 سهاج.

بوكن ايت سهاج كسن كاسلامن كغد بهاس
 ملايو. بهكن بهاس ملايو دملايا خصوصن ماسيه
 دافه هڭكاكن سسوده فمرتاهن فرتو كيس ايت
 دككلكن دالم ارتيكات يآيت ممفوياي فرانن بسر
 دالم هيديوف بڭسا ملايو ايت سنديري. فد تاهون
 1631 امفماڭ فليديق دنكرده س مقتاكن فد
 كبايقن سكوله دكقولوان ملوكوم ملينكن فولو
 امبون بهاس ملايو دفاكي سباكي بهاس فڭنتر.

بکیتوله سفنجق قرون ۲ یغ لالو سسوده ایت بهاس ملايو تروسمنروس ملاکوکن فرانتن سباکي بهاس فراتاران اتارا کفولوان ملايو سمنجق لبه دزي امفه قرون ولوفون یایت. دسرغ دان دچلا اوله بیراف فواق ددائرہ ۲ کفولوان ایت دان ولوفون بهاس ۲ دائره ایت برکمباغن تروس منروس ددالم دیرین سندیری.

3. فرکمباغن ددالم بهاس ملايو

سمرت یغ دسبوتکن داتس تادی دالم مفرکتانن سجاره بهاس ملايو بهاس ملايو کونو یغ تله مولای ددافتی تندان ۲۱۸۰۰ فدقرون کتوجه ایت اداله برچمفور دغن بهاس سنسکریة. کداتغن اکام هیندو سمنجق قرون مسیحی یغکدوا تلفون توره ممفقاروهی بهاس ملايو دان سمنجق ایت چمفوران دان رسافن بهاس دان فرکتان سنسکریة تله منجلم ددالم بهاس ملايو. سبزن فرچمفوران این بابق دان ددالم لافغن یغ بابق فولم تراوتماں ددالم حال کاگمان، علم ۲ سوسنن کشارکتن دان لاین ۲ لاکي.

اگن بوکن سهاج فرکتان ۲ یغ منجلم دری بهاس سنسکریة دغن بهاس ملايو تنافی جوک الیران بهاس ایت سندیری دان بتوق باغونن. باکي مودهکن فغمباران بهاس ملايو دالم دیرین سندیری مک بولهله کیت بهاکیکن فرکمباغن ایت کفد تیک بهاکین:

بهاکین فرتمان ایاله ماس فرب یایت سلوم داتغن فقاروه اندیا. ماس ایت ایسی کسوستران ملايو اداله معندوغی: دعام منترام سلسله، عاده کییسان دان کفرچیان. اوله کران زمان ایت تله لام نر مک تیاداله دافه دبریکن دسینی مثال ۲ باکي سوسنن دان ایسی بهاس ملايو ماس ایت. این تیدقله کیت خیرانکن سبب سمرت یغ دسبوتکن تادی هاں قرون یغ کتوجه بهاروله اد

فیاگم یغ منجوقکن. کسوستران ملايو. بهاکین کدوان، ایاله ماس هیندوم عرب، فرتوکیس، بلندا دان اغکریس. فد ماس این، تیغکاتن زمان فقاروه هیندو، مک تنتوله بهاس سنسکریة دان کسوستران برکسن بسر کفد بهاس ملايو. چریتا ۲ دیوا دان کسوستران ۲ معنای اصل مولا مانسی، عالم دان اکام تنتوله معیسی کسوستران ملايو فد ماس ایت. این دتمبه لبه برکسن منکل تولینن یغ دفاکي فد ماس ایتفون ایاله حروف فللاوام سجنس تولینن یغ براصل دری اندیا سلاتن.

دالم بهاکین یغ ستله جاتوهن کراجان ملايو - هیندو - سریویجای فدقرون یغکتیک بس دان منغن کراجان مجافاهیة سسوده ایت سرت تیمبولن کراجان ملاک دان تییا، فدقرون کامفه بس، اورغ ۲ کوجارہ کمالک ممباوا اسلام مک مولایله کسن دان رسافن بهاس عرب تیمبول کدالم بهاس ملايو. کسن ایت بوکنله هاں دالم فرکتان یغ ممفویای اکام سهاج تنافی جوک دالم هیدوف بغسا ملايو ایت سندیری دان جوک مریک یغ مماکي بهاس ملايو سباکي بهاس فراتاران دان فرداگن دسکللیغ فولو ۲ ملايو.

حاصل دری فقاروه بهاس عرب ایت تیمبولله فرکمباغن بهاس ملايو دالم کسوستران یغ ظاهر ستله بیراف قرون کمدینن. منولیس سچارا شعر دان ممباوا چریتا ۲ فغاجران اسلام اداله فوکوء کسوستران ملايو دتیغکاتن این، سلاين دری ایت فمبوکان دان فمنداغن ترهادف کادان نکري اسیغ دان چریتا ۲ معنای سلسله ۲ راج مولا دکمبغن دالم بهاس ملايو. اد جوک حاصل ۲ کسوستران ملايو تنتغ فغلیفور لارا تردافه دالم تیغکاتن این.

دالم حال این فاتوة دایغتنن بهوا نسخه اصل سمبوغنن فد موک 34

بوکو دالم بهاس ملايو ټیغ ادان برعمور لبکورغ
درفد تاهون 1600. حکایه مالیم داځ اداله
دکناکن دتولیس لبه کورغ فد تاهون 1650 دان
حکایه هڅ تواه لبه کورغ فد اول قرون کدلاهن
بلس. دالم فدا ټیفون دالم فرهیتوغن کسوستران
ملايو، بوکو "سجاره ملايو" ټیغ دتولیس اوله
تون سري لایڅ دالم قرون کتوجه بلس ایتوله
حاصل سسترا ټیغ لبه لځکف درفد بوکو ٢ ټیغ
دسبلهن (ټیغ سزمان دڅن؟ - ف.)

دالم ټیځکاتن این بهاس ملايو دفنوهي فول
دڅن تولیسن ٢ ټیغ مروفاکن فرچنفوران داتارا
حاصل فغاروه فاهتن ملايو کونوم فغاروه هیدوف
دڅن فغاروه اسلام کفد اورغ ملايو. سباکي
چنتوه دباوه این دسالیکن فوج "هنتولاءوتن":

هي توه بمبغ فوتیه، توه بمبغ هیتیم؛
ټیغ دیم دبولن دان متھاري؟
ملیمفهن سکلین عالم اصلان فاورغ،
مپمیکن سکلین حاجتکوم
ملاکوکن سکل کهندقکوم
السلام علیکم!

هي صحابټکو بمبغ تالی هاروس،
ټیغ براولغ کفوسه تاسیک فآوه جځکي،
سمفیکنله فسنگو این،

کفد داتوه سي ریمفون عالم؛
اکو منتا تولغ فلیهاراکن کاونکو ٢.
هي سکلین صحابټکو ټیغ دلاءوه!
هي، سیدغ صالح، سیدغ بایوا!
سیدغ مومین، سیدغ امبغ!
سیدغ بیکوم بمبغ سکارا!
مبغ سیځکاسان، بمبغ دیوات!
مبغ لفسان، بمبغ سینا مات!
مبغ دیواتي، بمبغ دیواني!
مبغ تالی هاروس!

امام ان جلیل نماث امام دلاءوه،
بوجغ رنسخ نماث هلبالغ دلاءوه،
نیق ریندل نماث ټیغ دیم دباوه،
نیق جورټیغ نماث ټیغ دیم دتلوق،
نیق جبوه نماث ټیغ تیځکل دتنجوغ،
داتوه باتین عالم نماث ټیغ داتوه دلاءوه،
بوجغ سري لایڅ نماث ټیغ دیم دأون ٢،
ملائکه چیترا علي نماث ټیغ ممکځ فوتیغ بلیوغ،
ملائکه سابور علي نماث ټیغ ممکځ اغین،
ملائکه سیرعلي نماث ټیغ ممکځ ایر لاءوه،
ملائکه فوترا علي نماث ټیغ ممکځ فلاغي،
یأیتوله ادان: یا نبی، یا ولی الله،
ترتکق فنجي ٢ محمدم کد ٢١ الله.
اکو منتا کرامه فاورغ،
برکه کرامه داتوه مځکودوم فوتیه،
بوکه کرامه دولة سلطان اسکندر شاه ادان.

اد فون بهاځین یځکنیک ایاله ماس بهارو زمان
عبدالله بن عبدالقادر منشي (1796 - 1854) هځک
سکارغ این. فرکبباغن بهاس ملايو فدماس ایت
بولیله دچریتاکن سام دڅن فرکبباغن سجارهن،
سباکي سومباغن کفد فرکبباغن سجاره ټیغ
دچریتاکن تادي.

کادان وجودن بهاس ملايو سباکي بهاس فغتر
دکفولوان ملايو ایت برجالن تروس دڅن سدیکیه
دمي سدیکیه مریق دان مندالم کدالم هیدوف
مشارکه سلورهن. فد تاهون 1834 منشي عبدالله
بن عبدالقادر تله مغارغ بوکوڅ ټیغ مستحق
"حکایه عبدالله" سباکي لځکه فریتیس باکي
فریځکه بهارو دالم کسوستران.

بوکو ٢ اکام ټیغ بسر دان لواس فون تله
مولایي دفریځکه این دتولیس دڅن باپقن اوله
فغارغ ٢ اسلام باکي منوهي تنتوتن مشارکه تله
مولایي تربوک متان کفد دنیا فرسوراتن. دالم

” بهاس، بقسا، سقرت برايکوة :

سلاکي کچيل براوسيا مودام
تيدور سي اتق دفعکوان بوندا .
ايبو برجنجي، لاگو دان ديندغ ؛
موجي سي اتق بايقن سدغ ؛
بربواي ساينخ مالم دان سياغ
بواين ترکنتوغ دتانه مويغ .
ترلاهير دبشام بر بهاس سنديري
دأفية کلوارک کانن دان کيري
بسر بوديمان دتانه ملايو
بردوک سوک، سرتاکن راپو ؛
فراسان شريکه منجادي فاډو
دالم بهاسن، فرمي مردو .
مراتف مناغيس برسوک ربا
دالم بهکيا بالا دان باي ؛
برنقس کيت فمجنجکڻ پاوا
دالم بهاس سمبوغن جيوا .
دمان سترام دسيتو بشام
دمان فرچم دسان بهاس .
اندالسکو ساينخ جان بجان
سجکڻ کچيل مودا ترون
سمني ماتبي برکالغ تانه
لوف کبهاس، تيدقکن فرنه
ايغه فمودام سسترا مالغ
تياد بهاس، بقسا فون هيلغ .

کمونچق کرقکن مغبشکڻ بهاس ملايو
دان مغبيلڻ باکي بهاس فراتاران دان فرساتوان
تردافه فد 28 اکتوبر 1928 کنيک کوغکريس
اندونيسيا مودا دجاکرتا منتفکن داتارا تيک
کتافن ” بهواکامي فترا دان فتري اندونيسيا
منجنجوغ بهاس فرساتوان بهاس اندونيسيا .“
دري سمنجق ايت مولاله بهاس اندونيسيا يغ
ساتو اصلن برکميغ دکفولوان اندونيسيا هکک

يتوق دان باغونڻ تنتوله ماسيه تردافه کسن ۲ يغ
ظاهر باکي فغاروه بهاس عرب. ولو بکيمانفون
ايت تنف ممفويأي فرانن بسر باکي مغبشکڻ
بهاس ملايو.

حال اين هندقله کيت رنوغکن فول برسام
دغن فرکمباغن بهاس ملايو ددائره ۲ يغ ممفويأي
بهاس دائره ماسيغ ۲. مريک اين تله مولايي منڊاري
کفشيغن بهاس ملايو، يغدئماکن بهاس ملايو تيغکي
اتو ملايو ريو ايت، باکي ککونان فرهوغن مريک
داتارا ساتو دغن لاین. دسومترا خصوصن،
کسدارن اين ملواف دان پات دالم کمارن فرکئان
ميستر محمد يامين: ”دغن مغتهوي بهاس ملايو
ستيف اورغ اکن مندافه کسمفاتن اتوق برهوغن
دغن اورغ ۲ جاوام سوندام ملايو دان عرب، دغن
سياغ اي برونديغ ساي سنديري
دسنيغ ايت مناروه کيقينن بهوا بهاس ملايو ايت
لمبه لاءونڻ اکن منجادي بهاس فرونديغن اتو
بهاس فرساتوان ساتون ۲ باکي بقسا اندونيسي
دان بهوا کبودايان اندونيسيا دماس داتخ اکن
دلاهيرکن دالم بهاس ايت .“

کرقکن چندروغ کفد بهاس ملايو ايت برتمبه
قواة دکالغن مشارکه اندونيسيا هکک فد تاهون
1936 مجله يوغ جاوا سوده مفاکوي بهاس
ملايو ساکي بهاس فرکمفولن سدغ کيت مغتهوي
بهوا اورغ ۲ جاوا ايت ماسيه قواة کفد کجاوان
مريک. ولو بکيمانفون فرکمباغن بهاس ملايو ايت
برجالن تروس منروس دفولو ۲ دان ددائره ۲ يغ فد
ماس اين دانونيسيا ولو فون فد ماس ايت بلوم
ادايقاتن مريک اکن ماکي بهاس اندونيسيا، يغ
جوک بهاس ملايو فد مولان .

ميستر محمد يامين دالم ممفلوفوري کسدارن
بهاس ملايو تله منوليس دالم مجله يوغ سسترا
بولن فيزواري 1921 ساتو رنچان برتاجوق

قم
قم
قم
قم
ادان
زمان
هکک
ايت
رهن
يغ
فغتر
يکيه
وف
بدالله
تحق
باکي
تله
اوله
تله
دالم

مندافه تمغه يڅ تيڅکي دکالغن رعية اندونيسيا .
 دسمنجوع تانه ملايو فون فغاروه بهاس ملايو ايت
 ماسيه قواة فداول قرون کدوا فوله دان کلماهنڅ
 تيمبول هان افيل بهاس اغکريس تله مېاوا برسامن
 کاتتوڅن دان مصلحة هيدوف يڅ کرف دکجر اوله
 مانسي ايت .

سسوده فرغ بسر کدوا فرکباغن بهاس ملايو
 داندونيسيا تله لبه فسه دان دغن کمريکان
 اندونيسيا بهاس ايتفون مندافه تمغه يڅ فنه
 کدولاتن دان کقواتن . سوان اين ترظاهير دالم
 فغاروه بهاس . ايت دسيتو دان دالم ايسي
 کسوستران يڅ سو بردري ساتو ماس کساتو ماس .

دمکينه برکمبغن بهاس ملايو سباکي
 ليڅکوا فرانکا کفولوان ملايو . بهاس ايت تيدق
 لاکي هان بهاس اورغ ملايو . هان بهوا فکتور
 فرکباغن ايت اياله کسدره نان صفتن يڅ

مبولهکن دتريما سباکي بهاس فراتاران
 فرکباغن بهاس ملايو برقرون ۲ دغن لوانس ايت
 اداله کران فرتمان اورغ ۲ ملايو سنديري يڅ
 منجادي سواداگر ۲ دان بايق بلاير دان کدوان
 کران وجودن دوا زمان کمموران دالم کراجان
 سري ويجاي دان سسوده ايت دزمان ملاک . اين
 سفرت يغتله دسبوتکن تادي دلنجوتکن دالم ارتي
 يترحد اوله قوم فنجاهه اسيغ سفرت اورغ
 فرتوگيس دان بلندا .

بکيتوله بهاس ملايو برکمباغن هڅک سفرت
 کادانن هاري اين دان دغن ادان ملايا دامبغ فينتو
 کمريکانن اکن برتمبله فرکمباغن بهاس ايت
 هڅک منجادي ساتو بهاس يڅ ساعه فنتيغ دنيا
 اين .

« بهاس جيو باغسا »

کمبر کنانن مېرید ۲ مدرسه میقسویل زود سیغافورا دغن کورون استاذ حزه بن ابراهیم